Erityisasiantuntija Joni Rehunen

**Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle**

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 239/2026 vp)

## SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO

Esityksessä ehdotetaan muutoksia Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työllisyyspalveluihin ja kansainväliseen rekrytointiin liittyviin tehtäviin. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tarjoama työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki, osaamisen kehittämisen tuki ja monialaisen palvelun tuki esitetään lakkautettavan. Lisäksi lakkautettaisiin muun muassa Työllisyys-, työllisyyspalveluihin kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäväksi säädetyt kytkeytyvät valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut.

### Oikeudellinen tuki ja monialaisen palvelun tuki

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota oikeudellisen tuen sekä monialaisen palvelun tuen päättymisen vaikutuksiin alueellisen eriytymisen ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden osalta. Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa tässä yhteydessä myös eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 180/2026 vp), jossa muun muassa uudistetaan laajasti työ- ja toimintakykyä edistäviä sosiaalipalveluita sekä esitetään työvoimaviranomaiselle uutta tehtävää myöntää yhdistyksille ja säätiöille rahoitusta pitkään työttömänä olleille kohdennettavaan toimintaan. Toteutuessaan uudistus lisännee etenkin toimeenpanon alkuvaiheessa myös työvoimaviranomaisen oikeudellisen tuen tarpeita. Vaikutus voi olla merkittävä erityisesti niillä työllisyysalueilla, joilla oikeudellisen tukeen käytettävissä olevat resurssit ovat vähäisemmät. Lisäksi monialaiseen yhteistyöhön liittyvät tuen tarpeet voivat lisääntyä uudistuksen myötä. Sosiaalihuoltolain muuttamista koskevalla esityksellä voi yhdessä lausuttavana olevan esityksen kanssa olla vaikutuksia siihen, millaiseksi monialainen yhteistyö eri hyvinvointialueiden ja työllisyysalueiden välillä tulevaisuudessa muodostuu.

Oikeudellisten tulkintojen alueellisella eriytymisellä ja monialaisen yhteistyön käytänteiden alueellisilla vaihteluilla saattaa olla vaikutuksia myös työnhakijoiden yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Vaikutusten merkitys korostuu vallitsevassa työllisyystilanteessa, jossa työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut ja monialaiselle yhteistyölle on lisääntyvässä määrin tarvetta.

### Tiedontuotanto

KEHA-keskuksen Monialaisten palveluiden tuki -tiimin keskeisiä tehtäviä on ollut tarjota ajantasaista laadullista ja määrällistä tietoa nuorten matalan kynnyksen monialaisten
palveluiden kansallisesta kehittymisestä. Jatkossa näihin palveluihin liittyvän tiedon tuottaminen olisi KEHA-keskuksen sijaan kuntien vastuulla, joka aiheuttaa riskin kansallisen tason tiedonmuodostuksen heikkenemisestä. Sama koskee esitysluonnoksen mukaan myös Ohjaamotoimintaa. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää kehityssuuntaa huolestuttavana ja katsoo, että kansallisen tason tiedonmuodostusta tulisi pikemminkin pyrkiä vahvistamaan. Tiedon keruun puutteet jo on tunnistettu mm. parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean työssä yhdeksi keskeiseksi palveluiden ja etuuksien yhteensovittamisen haasteeksi.

Esityksen mukaan KEHA-keskuksen Monialaisen palvelun tuen tehtävän lakkauttamisella olisi vaikutuksia työllistymistä edistävien monialaisten palveluiden (TYM) toimeenpanoon. Esitysluonnoksen mukaan KEHA-keskuksen tuottaman tiedon ja materiaalien saatavuuden ja kehittämisen turvaaminen olisi jatkossakin tärkeää, jotta TYM-toimintaan liittyvä tiedolla johtaminen tai TYM-lain toimeenpanoon esimerkiksi asiakasohjautumisen ja asiakasprosessien osalta ei heikkenisi. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tätä myös tärkeänä erityisesti TYM-lain toimeenpanon näkökulmasta.

**Työttömyysturvaneuvonta**

Esityksen mukaan KEHA-keskus antaisi jatkossa työttömyysturvaan liittyvää neuvontaa ainoastaan sen omiin työttömyysturvatehtäviin liittyen. Esitetty muutos kaventaisi KEHA-keskuksen antaman työttömyysturvaneuvonnan laajuutta, koska se ei enää hoitaisi ns. työttömyysturvan yleisneuvontatehtävää, joka on sisältänyt työvoimaviranomaisten asiakkaiden yleisluontoista neuvontaa työttömyysturvaan liittyvissä asioissa. Esityksen mukaan muutos selkeyttäisi KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välistä työnjakoa. Asiakkaan näkökulmasta muutos ei kuitenkaan välttämättä selkeyttäisi palvelua, sillä valtakunnallisesti keskitetyn työttömyysturvaneuvonnan sijasta neuvontavastuu jakautuisi usealle eri taholle. Tämä voisi lisätä työnhakijoiden epätietoisuutta siitä, minkä tahon puoleen heidän tulisi omassa asiassaan kääntyä.